

Yeşil Dönüşüm Kapsamındaki Çalışmalarımız

Küresel bağlamda tanımlanan yeşil dönüşüm hedeflerine ve özellikle Avrupa Birliği tarafından iklim kriziyle mücadelede etkin rol üstlenmek üzere kalıcı ve etkili dönüşüm mekanizmalarının tanımlandığı Avrupa Yeşil Mutabakatına uyum süreci, mikro ve küçük-orta büyüklükteki işletmelerden dünya çapında faaliyet gösteren şirketlere kadar her ölçekteki işletmeyi etkileyecek ve şirketlerin bu dönüşüme ayak uydurmak üzere gerekli aksiyonları almasını gerektirecektir.

TİSK, endüstriyel ilişkiler alanında Türk işverenlerini ulusal ve uluslararası düzeyde temsil eden tek çatı kuruluş olarak 10.000'den fazla işletmeyi ve 2 milyon çalışanı temsil etmektedir. Bu işletmelerin yaklaşık 200 Milyar Dolar ile GSYİH'nin 1/4'ünü ve yaklaşık 100 Milyar Dolar ile toplam ihracatın %60'ını oluşturduğunu göz önünde bulundurduğumuzda, dönüşüm sürecinde TİSK oldukça önemli bir role sahiptir.

İklim değişikliği ile mücadelede her sektörden ve büyüklükten işletmeye sorumluluk düşmektedir. Sera gazı emisyonlarını azaltmak, temiz enerji erişimini sağlamak, inovasyonu yaygınlaştırmak ve tüm insanlar, tüm toplulukların adaptasyonu ve dayanıklılığını artırmak için iddialı adımlar atılmalıdır.

Ekim 2021'de Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi tarafından güvenli, temiz, sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevreyi evrensel hak olarak tanıyan yasa tasarısının kabul edilmesiyle iş dünyasının bu hakları gözeterek çevreyi koruma ve sürdürülebilirliği sağlamayı amaçlayan yol haritaları hazırlaması daha da kritik hale gelmiştir.

İklim değişikliğiyle mücadele ve uyum sürecinde etkilenecek sektörler için dönüşüm planları yapmak, stratejiler ve aksiyon planları belirlemek gerekmektedir. Çevresel sürdürülebilirliğin yanı sıra insana yakışır iş, sosyal içerme ve yoksulluğun ortadan kaldırılması gibi sürdürülebilir kalkınma hedeflerini sağlamak için bu süreç adil geçiş çerçevesinde tasarlanmalıdır.

Bu süreçte, ulusal düzeyde paydaşların deneyimlerini ve bakış açılarını daha iyi anlamak ve yansıtmak kilit bir rol oynayacaktır. Bu noktada, kapsayıcı ve bütüncül bir yaklaşım belirleyerek tüm grupların bakış açılarını, deneyimlerini ve beklentilerini istişare edecek platformlar önemli olacaktır. Kamu, işletmeler, sendikalar, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kalkınma örgütlerinin sıfır emisyonla geçiş için planlama ve politikalar üzerinde iş birliği yapması gerekmektedir. Çalışanlar, işverenler ve hükümetlerin aktif iş birliği önemli bir itici güç olacak ve çevresel ve sosyal olarak sürdürülebilir ekonomilere geçiş ancak bu şekilde yeni beceriler ve yeni işler yaratabilecektir.

Bu sürecin operasyonlar ve tedarik zinciriyle ilişkili olarak iş dünyası için önemli değişiklikler yaratmaya başladığı açıktır. Hükümetlerin dönüşüm politikalarını belirlerken özel sektör ile daha çok iletişim halinde olup finansman ve yatırımı sürdürülebilir enerjiye erişim sağlayan, kırılgan gruplar için uyum ve dayanıklılık artıran projelere ve toplumsal faaliyetlere yönlendirilmesi ve bu doğrultuda gerekli teşvik mekanizmalarının işletilmesi gerekmektedir.

TİSK olarak bu süreçte, sosyal diyalog mekanizmalarının işletilmesine, sıfır emisyonlu bir ekonomiye geçişten etkilenecek çalışanların yeniden eğitilmesi ve gerekli yetkinliklerin kazandırılmasına yönelik programların yürütülmesine, ilgili tüm paydaşlar ile birlikte çalışarak

finansman ve destek mekanizmalarına yönelik ihtiyaçların değerlendirilmesine ve adil geçişi sağlamak üzere politika alternatifleri geliştirilmesine önem veriyoruz. Ulusal ekonomilerin daha dirençli hale gelmesi ve iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum sürecinde işlerin korunabilmesi ve/veya yeni işler yaratılması ancak tüm tarafların katılımını garanti eden geniş bir politika çerçevesi ile mümkün olabilecektir. Bu kapsamda her yıl kamu, işçi ve işveren taraflarını bir araya getirdiğimiz Ortak Paylaşım Forumu (OPF) önemli örneklerden birini teşkil etmektedir. Kamu, işveren ve işçi kesimi temsilcilerinin yanı sıra, çalışma hayatının nabzını tutan 10 uluslararası kurumun üst düzey katılımı ile gerçekleştirilen ve çalışma hayatında “sürdürülebilirlik” odağında, iklim krizine karşı alınabilecek önlemler, sanayimizin tüm sektörleriyle kapsamlı bir dönüşüm sürecine nasıl hazırlanacağı ve ikiz dönüşüm ile birlikte çalışma hayatını nelerin beklediği konularının derinlemesine ele alındığı bu yılki OPF önemli bir platform görevi görmüştür.

Dönüşüm sürecinde, beceriler kritik unsur olarak karşımıza çıkacak ve iş yaratma potansiyeli ancak yoğun ve kapsamlı eğitim, işgücünün yeniden vasıflandırılması ve becerilerinin artırılması yoluyla elde edilebilecektir. Bu sebeple, iş gücü piyasalarının hazırlıklı olması ve büyük değişimleri verimli bir şekilde absorbe edecek esneklikte olması da önemli görülmektedir.

Bunun yanı sıra, AB'nin sınırda karbon düzenlemesinden ilk olarak etkilenecek sektörler alüminyum, çelik, gübre, elektrik ve çimento sektörleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sektörlere ek olarak, bazı tekstil ve hazır giyim eşyaları, kimyasal maddeler, cam ve cam ürünleri gibi sektörlerin de etkilenecek sektörlerden olması beklenmektedir. Bu sektörlerin yeşil dönüşümü süreçlerini, “yeşil işleri” odağına alacak ve dijitalleşme trendleriyle harmanlayacak şekilde kapsamlı eğitim, bilgilendirme politikalarıyla desteklemek ve düşük nitelikli işler yerine bu dönüşüme uygun iş gücünü yaratmak mümkün olabilecektir.

Bir diğer önemli konu, “yeşil dönüşüm” ve bu süreçlerden etkilenecek sektörlerin ve kişilerin, “dijital dönüşüm” kavramıyla paralel olarak ele alınması gerekliliğidir. Dünya genelinde, özellikle Avrupa Birliği'nde artık dijital ve yeşil dönüşüm kavramlarının ayrı ayrı değil, “ikiz dönüşüm” konsepti altında birlikte değerlendirilmeye başlandığı görülmektedir. 2019 yılında Avrupa Yeşil Mutabakatını yayınlayan AB, 2020 yılında Covid-19 pandemisinin ortaya çıkması ve akabinde iyice hızlanan dijitalleşme sürecine paralel olarak “ikiz dönüşüm” kavramını kullanmaya başlamıştır.

Dijital dönüşümün ana arterleri olan nesnelere interneti, bulut teknolojileri, artırılmış gerçeklik ve yapay zeka gibi unsurların yeşil dönüşüm konusunda atılması gereken adımları destekleyici ve kolaylaştırıcı rolünün bu ilişkiyi kuvvetlendirdiği söylenebilir. Karbon ayak izini azaltmayı ve süreçleri döngüsel ekonomi düzlemine taşımayı hedefleyen ülke ve işletmelerin dijital teknolojilerin desteğine ihtiyaçları olduğu açıktır. Dijital teknolojilerinin yeşil dönüşümü mümkün kılacak çok önemli araçlar olacağı söylenebilir. Dijital dönüşüm, üretim süreçlerinin optimizasyonuna hizmet ederken bir yandan da çevreye duyarlı bir üretime geçilmesi için bu teknolojileri kullanabilen bir iş gücü gereksinimini doğurmaktadır. Bu noktada, kapsayıcı bir dönüşüm stratejisinin belirlenmesi ve dönüşüm süreçlerinden etkilenenlerin yeni dijital yeteneklerle donatılması büyük önem taşımaktadır.

İş gücünün becerilerinin artırılması ve yeniden vasıflandırılması başarılı ve kapsayıcı bir ikiz dönüşüm gerçekleştirilmesi için gerekli olup, süreçte adil geçiş prensiplerinin sağlanması için

kritik bir unsur olarak görülmektedir. Bu doğrultuda, TiSK “iş gücünün becerilerinin artırılması ve yeniden vasıflandırılması” için dijital dönüşüm vizyonu ile sürdürdüğü program ve çalışmalara “yeşil dönüşüm” boyutunu da entegre etmektedir. Bu çerçevede yürütülen Genç Dönüşüm ve Bil-işim projeleri altında, Türk işgücü piyasasındaki özellikle dijitalleşme alanındaki beceri eksikliklerini tamamlamak adına verilen eğitimlerle bir yıl içinde bine yakın kişiye yeniden beceri kazandırılmış, verilen eğitimler neticesinde işgücü piyasasının ihtiyacı olan dijital becerilerle donatılan kişilerin istihdamı sağlanmıştır. Devam eden bu programlar kapsamında, eğitim programlarını başarılı şekilde tamamlayarak istihdam edilen kişilerin oranı %70’i aşmış olup geri kalan kişiler için istihdam edindirme süreci devam etmektedir. Bu programlar, engelliler, gençler ve kadınlar gibi kırılgan grupların güçlendirilerek iş gücü piyasasına entegrasyonu için de kritik görüldüğünden kadın adayların eğitimlere katılımı teşvik edilmiş ve verilen eğitimler ve sağlanan istihdam desteklerinde kadınların katılım oranları oldukça yüksek tutulmuştur.

Bu süreçte, yeşil dönüşüm hedefleriyle uyumlu olarak sürdürülebilir bir şekilde yeşil ekonominin desteklenmesi ve Türk işgücü ve sanayisinin bu sürece uyum sağlaması tüm paydaşların aktif katılımıyla ve özel sektörün, özellikle tedarik zincirlerindeki daha kırılgan paydaşların farkındalığının artırılması ve desteklenmesiyle sağlanabilecektir.

Bu kapsamda, TiSK olarak daha aktif rol üstlenerek paydaşlarımızla güçlü iş birliklerimiz sayesinde Türk sanayinin ve üyelerimizin Avrupa Yeşil Mutabakatına uyumunu kolaylaştırmak ve uluslararası piyasalarda rekabetçiliğini korumak ve artırmak adına yeşil dönüşüm hakkında bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirmekteyiz.

15 Nisan 2022 tarihinde, Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve AB Genel Müdür Yardımcısı Sayın Bahar Güçlü’nün katılımıyla “Yeşil Mutabakat ve Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasının Sanayiye Etkileri” başlıklı 400’den fazla katılımcının canlı olarak takip ettiği bir çevrimiçi seminer gerçekleştirilmiştir.

Bunun yanı sıra, Ticaret Bakanlığımızın koordinasyonunda gerçekleştirilen Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu Toplantıları’nda verilen bilgiler ve güncellemeler ile yine Ticaret Bakanlığı başta olmak üzere diğer Bakanlıkların ve kamu kurum ve kuruluşlarının yeşil dönüşüm hakkında yayınladıkları rapor ve bilgi notları derlenerek üyelerimiz ve bağlı işletmeler ile paylaşılarak farkındalık artırmak hedeflenmektedir.

Yalnızca ulusal kurum ve kuruluşlar değil ayrıca Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD), Avrupa İş Konfederasyonu (BusinessEurope) ve Uluslararası İşverenler Teşkilatı (International Organisation of Employers – IOE) gibi uluslararası kuruluşların da bu alandaki rapor ve yayınları takip edilerek ilgili güncel yayınlar ve çalışmalar paydaşlarımızla paylaşılmaktadır.

Uluslararası paydaşlarımızla kurulan iş birliklerimizle de Türk sanayisine katkı sunmaya devam edilmektedir. Yeşil dönüşümde öncü ülkelerden olan Danimarka’nın en büyük ticari ve işveren kuruluşu olan Danimarka Sanayi Konfederasyonu (Confederation of Danish Industry – DI) iş birliğinde başlatmış olduğumuz “Türk Sanayisinin Yeşil Dönüşüme Hazırlanması” projesi ile kurulacak dijital eğitim platformu sayesinde her ölçekte işletmenin dönüşüm sürecindeki temel aksiyon adımlarını ve karbon emisyon hesaplamayı öğrenmesi sağlanarak Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasının olumsuz etkilerinin azaltılmasıyla Türk sanayisinin

rekabetçiliğinin korunması desteklenecektir. Gerçekleştirilmesi planlanan pilot sürdürülebilirlik değerlendirmeleri sonucu şirketler özelinde belirlenen yol haritalarının bu dönüşüm yolculuğunda kılavuzluk etmesi ve süreci hızlandırması beklenmektedir. Bunun yanı sıra, proje kapsamında gerçekleştirilecek farkındalık artırma seminerleriyle Avrupa'da yeşil dönüşüm alanındaki gelişmelerin yakından takibi sağlanırken şirketlerin de bu alanda daha aktif rol almaları teşvik edilecektir.

Ekonomik sektörlerin dönüşüm sürecinin beklenen olumlu etkileri yaratabilmesi için uygulanacak politika çerçevesinin yeni işler ve beceriler yaratmayı hedeflemesi, bütünsel, yenilikçi ve tutarlı politika uygulamalarını içermesi, çok taraflılık ve küresel koordinasyona önem vermesi, yenilikçiliği ve rekabeti teşvik etmesi, işletmeler için elverişli bir ortam sağlaması ve çalışanların yeni yetkinlik ve becerilere sahip olması için eğitim fırsatları sunması gerekmektedir. TISK, bu doğrultuda rekabetçiliği korumak üzere sanayiye kılavuzluk etmek ve işgücü piyasasının bu dönüşümüne liderlik etmek üzere gerekli farkındalık artırma ve eğitim faaliyetlerini yürütmeye devam edecektir.